

Wyrok z dnia 23 stycznia 2004 r.

I PK 208/03

Zakaz rozwiązania stosunku pracy bez zgody zarządu zakładowej organizacji związkowej (art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych, jednolity tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 854 ze zm.) nie dotyczy rozwiązania stosunku pracy z nauczycielem religii z powodu cofnięcia skierowania do nauczania religii w szkole.

Przewodniczący SSN Józef Iwulski, Sędziowie SN: Jerzy Kwaśniewski (sprawozdawca), Andrzej Wasilewski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 23 stycznia 2004 r. sprawy z powództwa Tomasza J. przeciwko Publicznej Szkole Podstawowej w O.Ś. o przywrócenie do pracy, na skutek kasacji powoda od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kielcach z dnia 6 marca 2002 r. [...]

o d d a l i ł kasację,

zasądził od powoda na rzecz strony pozwanej 120 zł (sto dwadzieścia) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa kasacyjnego.

U z a s a d n i e

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kielcach wyrokiem z dnia 6 marca 2002 r. oddalił apelację powoda od wyroku Sądu pierwszej instancji, oddalającego powództwo przeciwko Publicznej Szkole Podstawowej w O.Ś. o przywrócenie do pracy.

Podstawę tego wyroku stanowiły ustalenia faktyczne dokonane w wyroku Sądu pierwszej instancji. Według tych ustaleń powód był zatrudniony w pozwanej Szkole na stanowisku mianowanego nauczyciela religii. W dniu 29 maja 2001 r. Kuria Diecezjalna w S. cofnęła powodowi misję do nauczania religii na terenie placówek oświatowych. Z tego powodu w dniu 29 maja 2001 r. pozwana Szkoła wypowiedziała powodowi stosunek pracy, z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia,

ze skutkiem na 31 sierpnia 2001 r., pomimo niewyrażenia na to zgody przez zarząd zakładowej organizacji związku zawodowego NSZZ „Solidarność”, której powód był przewodniczącym. Sąd ustalił ponadto, że powód nie ma kwalifikacji do nauczania innych przedmiotów poza wychowaniem w rodzinie.

Sąd drugiej instancji uznał za bezzasadny zarzut apelacji powoda naruszenia art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych. Według Sądu o prawidłowości rozwiązania z powodem stosunku pracy przesądza zgodność tego rozwiązania z art. 23 ust. 2 pkt 6 Karty Nauczyciela, który nie daje dyrektorowi szkoły żadnego pola manewru; musi on zwolnić nauczyciela i to z końcem miesiąca, w którym nastąpiło cofnięcie skierowania do nauczania religii. Nie ma przy tym znaczenia, czy dany nauczyciel mógłby uczyć innych przedmiotów, gdyż brzmienie tego przepisu jest kategoryczne - stosunek pracy ulega rozwiązaniu i to bez wypowiedzenia - z końcem miesiąca, w którym nastąpiło cofnięcie skierowania do nauczania religii. Natomiast rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach w § 5 ust. 2 stwierdza, że cofnięcie skierowania do nauczania religii jest równoznaczne z utratą uprawnień do nauczania religii w danym przedszkolu lub szkole. Zdaniem Sądu Okręgowego, wobec „utraty uprawnień” nie jest możliwa ochrona pracownika pełniącego funkcje związkowe w trybie art. 32 ust. 1 ustawy z 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych. Ochrona taka byłaby sprzeczna z art. 8 Kodeksu pracy.

Kasację od tego wyroku wniósł w imieniu powoda jego pełnomocnik będący radcą prawnym Regionu Ś. NSZZ „Solidarność”.

Kasacja ma podstawę naruszenia prawa materialnego (art. 393¹ pkt 1 k.p.c.) przez błędną wykładnię przepisów art. 23 ust. 1 pkt 6 i art. 23 ust. 2 pkt 6 Karty Nauczyciela w związku z art. 32 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych i art. 8 k.p.; zawierał wniosek o zmianę zaskarżonego wyroku i przywrócenie powoda do pracy w pozwanej szkole. W uzasadnieniu kasacji podniesiono, że Sąd Okręgowy swoim orzeczeniem zaakceptował naruszenie przez pracodawcę art. 32 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych, stanowiącego, że pracodawca nie może bez zgody zarządu zakładowej organizacji związków zawodowych wypowiedzieć ani rozwiązać stosunku pracy z pracownikiem będącym członkiem zarządu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 854 ze zm.) pracodawca nie może wypowiedzieć ani rozwiązać stosunku pracy z pracownikiem będącym członkiem zarządu zakładowej organizacji związkowej bez zgody zarządu.

W przepisie tym ustanowione zostało drastyczne ograniczenie uprawnień pracodawcy będącego stroną stosunku prawnego - stosunku pracy. Pracodawcy zostało zakazane to, co mieści się w standardowym zakresie jego uprawnień, ze względu na szczególną pozycję pracownika będącego członkiem zakładowej organizacji związkowej. Związanie zakazu adresowanego do pracodawcy z faktem pełnienia przez pracownika funkcji związkowej wynika z istoty regulacji, która ma zapewniać ochronę pracownika będącego działaczem związkowym przed utratą zatrudnienia ze względu na wykonywanie przez niego funkcji związkowych.

Wbrew zarzutowi kasacji, nie budzi zastrzeżeń stanowisko prawne zaskarżonego wyroku, że stan faktyczny sprawy nie jest odpowiedni do zastosowania art. 32 ustawy o związkach zawodowych. Należy zwrócić uwagę na to, że w rozpatrywanej sprawie nie zachodzą warunki ochrony pracownika, będącego działaczem związkowym. Po pierwsze, rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło na podstawie przepisów prawa, a nie w ramach uprawnień pracodawcy, którymi on dysponuje stosownie do swej woli. Po drugie, przyczyna rozwiązania stosunku pracy nie miała, a co ważniejsze - nie mogła mieć - związku z zasadą ochrony pracownika będącego działaczem związkowym. Prowadzi to z kolei do wniosku, że wypełnienie przez ustalony w sprawie i niekwestionowany w kasacji powoda, stan faktyczny, wszystkich warunków zastosowania art. 23 ust. 1 pkt 6 i art. 2 pkt 6 Karty Nauczyciela, zamyka subsumcyjne problemy sprawy. Przepis art. 23 ust. 1 pkt 6 określa rozwiązanie stosunku pracy z nauczycielem zatrudnionym na podstawie mianowania jako obligatoryjny („ulega rozwiązaniu”) skutek, z mocy prawa, „w razie cofnięcia skierowania do nauczania religii w szkole”. Jeżeli zatem - czego kasacja nie kwestionuje - miało miejsce cofnięcie skierowania do nauczania religii dokonane „na zasadach określonych w odrębnych przepisach”, to nie można zasadnie zakwestionować ustawowo określonego skutku tej sytuacji.

Należy ponadto zauważyć, że zagadnienie niezastosowania art. 32 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych w wypadkach, w których - stosownie do przepisów szczególnych - następują skutki ustania stosunku pracy, niezależne od woli praco-

dawcy, było już przedmiotem orzeczeń Sądu Najwyższego (por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 października 1996 r., I PZP 18/96, OSNAPiUS 1997 nr 10, poz. 162; wyrok z 9 grudnia 1998 r. I PKN 497/98, OSNAPiUS 2000 r. nr 3, poz. 103; uchwałę z 2 marca 1993 r. I PZP 6/93, OSNC 1993 nr 11, poz. 193).

Z powyższych przyczyn, uznając że kasacja nie miała usprawiedliwionej podstawy, Sąd Najwyższy orzekł stosownie do art. 393¹² k.p.c.

=====